

55. ДРЖАВЕН НАТПРЕВАР ПО ФИЗИКА ЗА УЧЕНИЦИТЕ ОД СРЕДНИТЕ УЧИЛИШТА
Прилеп, 2012

- II година -

1. Од врвот на наведената рамнина со висина h и хоризонтална должина l се пушта топче со маса m и занемарлив радиус. Топчето е наелектризирано со полнеж $+q$. Вертикално под првото топче поставено е второ, исто такво топче со полнеж $-q$ како што е прикажано на Сл. 1.

а) Да се одреди брзината на првото топче на крајот на наведената рамнина.

б) Ако висината на наведената рамнина е $h = 1\text{ m}$ да се одреди при колкава максимална хоризонтална должина на рамнината l , топче со маса $m = 1\text{ g}$, наелектризирано со полнеж $q = 1,36\ \mu\text{C}$ стигнува до крајот на наведената рамнина.

2. Во струјниот круг прикажан на Сл. 2 отпорот на отпорниците изнесува $R_1 = R_2 = 28\ \Omega$ и $R_3 = 40\ \Omega$, додека капацитетот на кондензаторот е $C = 5\ \mu\text{F}$. Да се одреди електромоторната сила на изворот, чиј внатрешен отпор е $r = 3\ \Omega$, ако полнежот на кондензаторот изнесува $q = 4,2\ \mu\text{C}$.

3. Светилка со моќност $P = 60\ \text{W}$ која е предвидена да се користи на напон од $U = 220\ \text{V}$, треба да се напојува со повеќе еднакви струјни извори. Колку најмалку од овие извори треба да се врзат сериски ако секој од нив има електромоторна сила $\varepsilon = 4,5\ \text{V}$, а внатрешниот отпор им изнесува $r = 3\ \Omega$?

4. Калем (навивка) со дијаметар $D = 5\ \text{cm}$, се наоѓа во магнетно поле паралелно со оската на калемот, чија индукција се менува рамномерно со брзина $\Delta B / \Delta t = 0,01\ \text{T/s}$. Калемот има $N = 1000$ навивки од бакарна жица чија плоштина на напречен пресек изнесува $S = 0,2\ \text{mm}^2$ и има специфичен отпор $\rho = 1,7 \cdot 10^{-8}\ \Omega\text{m}$.

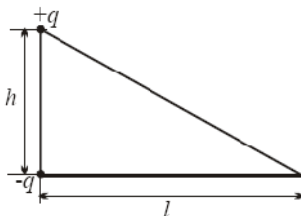
а) Да се одреди полнежот на кондензаторот со капацитет $C = 10\ \mu\text{F}$ кој е врзан на краевите на калемот.

б) Ако краевите на калемот кратко се спојат да се одреди моќноста што се одвојува на калемот.

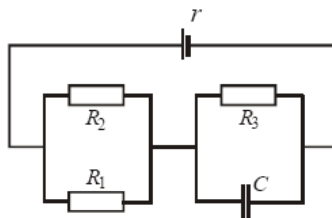
5. Осцилаторен круг се состои од плочест кондензатор и калем прикажани на Сл.3. Плочите на кондензаторот стојат вертикално на дото на стаклен сад. Ширината на секоја од плочите е $a = 10\ \text{cm}$, додека висината изнесува $b = 20\ \text{cm}$. Растојанието помеѓу плочите е $d = 5\ \text{mm}$. Во садот се налива петролеј со релативна диелектрична константа $\varepsilon_r = 2,1$ до висина која е еднаква на половина од висината на плочите. Коефициентот на самоиндукција на калемот е $L = 200\ \text{mH}$.

а) Да се одреди сопствената фреквенција на ваквиот осцилатор.

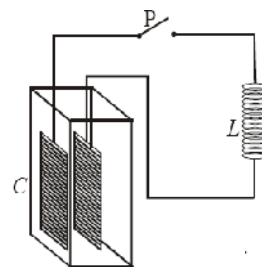
б) Кога прекинувачот е отворен плочите на кондензаторот се врзуваат на извор на еднонасочна струја со електромоторна сила $\varepsilon = 100\ \text{V}$. Потоа изворот се одвојува од кондензаторот и прекинувачот се затвора. Да се одреди колкава максимална струја протекува низ калемот.

Слика 1

Слика 2

Слика 3